

Przedmiotowe zasady oceniania z historii

1. Nauczyciel ma za zadanie:

- informować ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych oraz o postępach w tym zakresie,
- pomagać uczniowi przy samodzielnym planowaniu jego rozwoju,
- motywować ucznia do dalszych postępów w nauce,
- dostarczać rodzicom (opiekunom prawnym) informacji o postępach, trudnościach w nauce oraz specjalnych zdolnościach ucznia.

2. Szczegółowe warunki i sposób wewnątrzszkolnego oceniania określa statut szkoły. Uczeń ma prawo zgłosić w ciągu semestru raz nieprzygotowanie. Nieprzygotowanie powinno być zgłoszone przez ucznia przed lekcją, jednak nie dotyczy to zapowiedzianej formy kontroli wiedzy.

2.1. Szczegółowe kryteria oceniania

Ocenie podlegają: prace klasowe, kartkówki/sprawdziany, odpowiedzi ustne, praca na lekcji (aktywność), prace dodatkowe, szczególne osiągnięcia.

- **Prace klasowe** są przeprowadzane w formie pisemnej, a ich celem jest sprawdzenie wiedzy i umiejętności ucznia.
- Pracę klasową planuje się na zakończenie działu.
- Uczeń jest informowany o planowanej pracy klasowej z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, informacja o pracy klasowej jest zapisywana w terminarzu dziennika Librus. Przed pracą klasową nauczyciel podaje jej zakres programowy.
- Pracę klasową poprzedza lekcja powtórzeniowa, podczas której nauczyciel zwraca uwagę uczniów na najważniejsze zagadnienia z danego działu.
- Kryteria oceniania pracy klasowej, jego poprawy oraz sposób przechowywania prac są zgodne z WSO.
- Zadania z pracy klasowej są przez nauczyciela omawiane po oddaniu prac.
- Ocenę z pracy klasowej można poprawić w formie pisemnej na dyżurze nauczyciela w ciągu 14 dni od momentu otrzymania pracy.
- W przypadku nieobecności ucznia na pracy klasowej, ma on obowiązek zaliczyć pracę klasową na pierwszej lekcji lub podczas dyżuru nauczycielskiego zaraz po powrocie do szkoły, chyba że nieobecność poprzedzona była długą absencją z powodów obiektywnych. Wówczas termin jej zaliczenia zostanie ustalony z nauczycielem.

- **Kartkówki** są przeprowadzane w formie pisemnej, a ich celem jest sprawdzenie wiedzy i umiejętności ucznia z zakresu programowego ostatnich jednostek lekcyjnych (maksymalnie trzech).
 - Nauczyciel nie ma obowiązku uprzedzenia o terminie i zakresie programowym kartkówki.
 - Kartkówka powinna być tak skonstruowana, aby uczeń mógł wykonać wszystkie polecenia w czasie nie dłuższym niż 15 minut.
 - Kartkówka oceniana jest w skali punktowej, a liczba punktów jest przeliczana na ocenę zgodnie z zasadami WSO.
 - Zasady przechowywania kartkówek reguluje WSO.
 - Ocenę z kartkówki można poprawić w formie pisemnej na dyżurze nauczyciela w ciągu dwóch tygodni od momentu ich wstawienia do dziennika.
-
- **Odpowiedź ustna** obejmuje zakres programowy aktualnie omawianego działu. Oceniając ją nauczyciel bierze pod uwagę:
 - Zgodność wypowiedzi z postawionym pytaniem.
 - Właściwe posługiwanie się pojęciami.
 - Zawartość merytoryczną wypowiedzi.
 - Sposób formułowania wypowiedzi.
 - Ocenę z odpowiedzi ustnej uczeń może poprawić w formie ustnej, bądź pisemnej na dyżurze nauczyciela w ciągu dwóch tygodni od momentu jej otrzymania.
-
- **Aktywność i praca ucznia na lekcji - może być oceniona pozytywnie bądź negatywnie**
 - Uczeń może uzyskać ocenę pozytywną za aktywność m. in. za: samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką poprawną odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie, przygotowanie do lekcji, inicjatywę przy rozwiązywaniu problemów, znalezienie nieszablonowych rozwiązań.
 - Ocenę niedostateczną uczeń może otrzymać m. in. za: nieprzygotowanie do lekcji, wyraźny brak pracy w grupie, brak pracy na lekcji, brak podstawowej wiedzy i umiejętności
 - Ocena za aktywność nie podlega poprawie.

- **Prace dodatkowe** obejmują dodatkowe zadania dla zainteresowanych uczniów: prace projektowe wykonane indywidualnie lub zespołowo, wykonanie pomocy naukowych, prezentacji, udział w apelach, akademiach okolicznościowych . Oceniając ten rodzaj pracy, nauczyciel bierze pod uwagę m. in.:
 - Wartość merytoryczną pracy
 - Stopień zaangażowania w wykonanie pracy
 - Estetykę wykonania
 - Wkład pracy ucznia
 - Sposób prezentacji
 - Oryginalność i pomysłowość pracy.
-
- **Szczególne osiągnięcia** uczniów, w tym udział w konkursach przedmiotowych (szkolnych i międzyszkolnych).

2.2. Kryteria ustalania oceny semestralnej i końcowo - rocznej

Klasyfikacja semestralna i roczna polegają na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia oraz ustaleniu oceny. Ustalenie oceny semestralnej i rocznej ustala się na podstawie obliczonej średniej ważonej przy zastosowaniu następujących wag poszczególnych ocen:

- Praca klasowa – waga 5
- Kartkówka – waga 3
- Odpowiedź ustna – waga 3
- Praca domowa – waga 1
- Aktywność i praca ucznia na lekcji – waga 2
- Prace dodatkowe – waga 3
- Szczególne osiągnięcia – waga 5.

3. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Wymagania edukacyjne z historii dla klasy 4					
Podstawa programowa	dopuszczający	dostateczny	dobry	Bardzo dobry	celujący
<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> - odróżnia przeszłość, teraźniejszość i przyszłość; posługuje się podstawowymi - określeniami czasu historycznego: epoka, okres p.n.e., okres n.e., tysiąclecie, wiek, rok; - oblicza upływ czasu między wydarzeniami historycznymi; - krytycznie analizuje informacje uzyskane z różnych źródeł (w tym kartograficznych) próbując samodzielnie wyciągnąć z nich wnioski; - lokalizuje w przestrzeni procesy, zjawiska i fakty historyczne wykorzystując mapy i plany w różnych skalach; - umieszcza procesy, zjawiska i fakty historyczne w czasie oraz porządkuje ; - ustala związki przyczynowe i skutkowe; - dostrzega zmiany w życiu 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: współczesność, przeszłość, historia, historycy, legenda, baśń - potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: ojczyzna, patriotyzm - podaje przykłady pamiątek rodzinnych - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: państwo, region, naród - wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice - umieszcza daty na osi czasu - przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie - przy pomocy nauczyciela posługuje 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: dzieje, archeologia, źródła pisane, źródła materialne - dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych - poprawnie posługuje się terminami: tradycja, drzewo genealogiczne, „mała ojczyzna” - wyjaśnia, czym jest patriotyzm - podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych - poprawnie posługuje się terminami: społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia - przedstawia polskie symbole narodowe - przedstawia najważniejsze święta państwowe - porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie (era, stulecie) 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje pracę historyków i archeologów - wskazuje różne przykłady źródeł pisanych i niepisanych - wyjaśnia, czym jest genealogia - wskazuje Polskę na mapie świata - rozróżnia pojęcia naród i społeczeństwo - podaje cezury czasowe epok historycznych - przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych - rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną - wyjaśnić okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka - przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu - opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów - przedstawia przyczyny i 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów - wskazuje lokalne przykłady instytucji dbających o regionalną kulturę i historię - wyjaśnia znaczenie dbałości o tradycję regionalną - wskazuje na mapie świata największe zbiorowości Polonii - charakteryzuje główne epoki historyczne - przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków - interpretuje i wyciąga wnioski z mapy - charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie - wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu - wyjaśnia pojęcia: emigracja, uchodźcy - podaje przykłady mniejszości narodowych żyjących w Polsce - wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku I i podziału na dwie ery - przedstawia elementy historii kartografii - przedstawia najważniejsze odkrycia archeologiczne na ziemiach polskich - ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego - porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego - przedstawia stosunek

<p>politycznym i społecznym oraz ciągłość w rozwoju kulturowym</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie i przestrzeni fakty historyczne wykorzystując mapy i plany w różnych skalach; - rozróżnia w narracji historycznej warstwę informacyjną, wyjaśniającą i oceniającą; rozumie i potrafi objaśnić związki przyczynowo-skutkowe analizowanych zjawisk i procesów historycznych; - dostrzega potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia procesów zachodzących we współczesność - konstruuje ciągi narracyjne, wykorzystując zdobyte informacje źródłowe; - posługuje się pojęciami historycznymi, potrafi wyjaśnić ich znaczenie; - przedstawia argumenty uzasadniające własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych; - przedstawia argumenty uzasadniające własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych; tworzy 	<p>się terminami: mapa, plan</p> <ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: plemię, Słowianie - wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski - opisuje wygląd grodu średniowiecznego - wie, że Bolesław Chrobry był pierwszym królem Polski - wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki” - opisuje wygląd średniowiecznego zamku - wie, kim był Władysław Jagiełło - wskazuje na mapie państwo polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego - opisuje wygląd i cechy rycerza - wie, kim był Mikołaj Kopernik - określa epokę, w której żył Jan Zamoyski - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: potop szwedzki, husaria, Jasna Góra - wymienia państwa, 	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er - odczytuje z mapy podstawowe informacje - poprawnie posługuje się terminem: Piastowie - przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego - wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska” - poprawnie posługuje się terminami: misja, relikwie - zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025 - zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370 - wyjaśnia powiedzenie: Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną - poprawnie posługuje się terminem: unia - zna wydarzenia związane z datami: 1385 - zna wydarzenia związane z datami: 1410 - charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego - wyjaśnia powiedzenie: wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię - poprawnie posługuje 	<p>skutki zjazdu gnieźnieńskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego - wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego - wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej - przedstawia okoliczności zawiazania unii polsko-litewskiej - wymienia postanowienia unii w Krewie - przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim - wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grobowiec - zna królów Polski: Stefana Batorego i Zygmunta II Augusta - opisuje państwo polskie rządzone przez szlachtę w XVI w. - przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry - wskazuje na mapie: Szwecję, Jasną Górę, Turcję, Chocim, Wiedeń - przedstawia znaczenie 	<p>znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie wizyty Ottona III w Gnieźnie dla państwa polskiego - wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego - charakteryzuje oraz ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną prowadzoną przez Kazimierza Wielkiego - omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla obu państw - przedstawia postanowienie pokoju toruńskiego oraz skutki bitwy pod Grunwaldem - przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika - przedstawia zagrożenia dla państwa polskiego wynikające z systemu wolnej elekcji - wskazuje na mapie Zamość - wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski 	<p>Litwinów do unii w Krewie</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia genezę i charakteryzuje różne zakony rycerskie - poprawnie posługuje się terminem: układ heliocentryczny - wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół - wyjaśnia, jakie cechy powinien mieć mąż stanu - charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesanso - wyjaśnia, dlaczego wojny XVII wieku przyczyniły się do osłabienia Rzeczypospolitej - wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej - charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte - ocenia, czy Napoleon spełnił pokładane w nim przez Polaków nadzieje - porównuje powstanie styczniowe z innymi powstaniem - opisuje działalność Marii Skłodowskiej-Curie podczas I wojny
---	--	--	---	---	---

<p>krótkie i długie wypowiedzi : plan, notatkę, prezentację - rozumie i potrafi objaśnić związki przyczynowo - skutkowe analizowanych zjawisk i procesów historycznych; - dostrzega potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia procesów zachodzących we współczesności.</p>	<p>które dokonały rozbiorów – przedstawia cel powstania kościuszkowskiego – zna nazwisko autora hymnu państwowego – potrafi objaśnić pierwszą zwrotkę i refren hymnu – wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie – charakteryzuje taktykę walki partyzanckiej – wyjaśnia, dlaczego Polacy nie mogli odbywać edukacji w języku polskim – wskazuje na mapie obszar II RP – wie, kiedy i z jakiej okazji obchodzimy święto państwowe w dniu 11 listopada – wskazuje na mapie Polski Gdynię – wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat” – wie, kiedy i gdzie wybuchła II wojna światowa – opisuje politykę Niemiec wobec ludności żydowskiej – wyjaśnia, kto objął rządy w państwie</p>	<p>się terminami: kanclerz, hetman, akademia – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683 – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania – poprawnie posługuje się związanymi z datami: 3 maja 1791 r., 1794, 1795 – charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki – zna wydarzenia związane z datą: 1797 – charakteryzuje postaci oraz dokonania gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego – zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864 – charakteryzuje postać i dokonania Romualda Traugutta – charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej-Curie – wymienia, za jakie dokonania Maria</p>	<p>uchwalenia Konstytucji 3 Maja – opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego – przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze – opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady – opisuje charakter i przebieg powstania styczniowego – przedstawia skutki powstania – przedstawia dokonania M. Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla – wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym, - wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego – przedstawia dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego – opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem – ocenia postawę</p>	<p>Polaków w pierwszej fazie potopu szwedzkiego – wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja została ogłoszona świętem narodowym – wyjaśnia przyczyny klęski powstania kościuszkowskiego – wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona – opisuje funkcjonowanie państwa powstańczego – wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło – wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla – ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej – wyjaśnia, dlaczego w rocznicę Bitwy Warszawskiej Wojsko Polskie obchodzi swoje święto – wyjaśnia, w jaki sposób rozwój gospodarczy wpływa na sytuację obywateli – przedstawia politykę okupantów wobec Polaków (mord</p>	<p>światowej – wyjaśnia sytuację geopolityczną w Europie powstałą w wyniku I wojny światowej – wyjaśnia rolę potencjału gospodarczego państwa we współczesnym świecie – podaje przykłady udziału żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej – przedstawia przebieg powstania warszawskiego – charakteryzuje postać i działalność Ireny Sendlerowej – wymienia największe niemieckie obozy koncentracyjne – wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi – wyjaśnia znaczenie i skutki rozmów Okrągłego Stołu</p>
---	--	--	---	---	--

	<p>polskim po zakończeniu II wojny światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Karol Wojtyła – podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła – wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent 	<p>Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r., 15 sierpnia 1920 r. – charakteryzuje postać Józefa Piłsudskiego – charakteryzuje postać Eugeniusza Kwiatkowskiego – wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego – zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939 r., 1 sierpnia 1944 r. – charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego – charakteryzuje postaci Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny – wyjaśnia, dlaczego dla wielu Polaków wojna się nie zakończyła – wyjaśnia pojęcie: „żołnierze niezłomni” – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla wiernych – wyjaśnia, dlaczego Jan Paweł II był darzony wielkim szacunkiem 	<p>młodzieży polskiej pod okupacją</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postać i działalność Witolda Pileckiego – ocenia postawę Danuty Siedzikówny, ps. Inka – charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu – opisuje okoliczności zawązania związku zawodowego „Solidarność” – wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego 	<p>katyński)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego państwo polskie znalazło się po II wojnie światowej w sowieckiej strefie wpływów – wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego – wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską 	
--	---	---	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989 – zna głównych bohaterów „Solidarności” – Lecha Wałęsę, Annę Walentynowicz, Andrzeja Gwiazdę, Jerzego Popiełuszkę 			
--	--	--	--	--	--

Wymagania edukacyjne z historii dla klasy 5

<ul style="list-style-type: none"> - odróżnianie przeszłości, teraźniejszości i przyszłości - umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie oraz porządkowanie ich ustalanie związków przyczynowo -skutkowych - dostrzeganie zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłości w rozwoju kulturowym - krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł, próba wyciągania z nich wniosków - lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu map i planów w różnych skalach 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje różnice między człowiekiem pierwotnym a współczesnym – wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii – wyjaśnia zasadę oko za oko, ząb za ząb – wskazuje na mapie: Egipt oraz Nil – opisuje wygląd piramid – wyjaśnia, o czym opowiada Biblia – przy pomocy nauczyciele wyjaśnia, dlaczego jedwab i porcelana były towarami poszukiwanymi na Zachodzie – wyjaśnia, do czego służy pismo – przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd greckiego polis i 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia, skąd wywodzą się praludzie – wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii – wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej – wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem – wymienia osiągnięcia cywilizacji doliny Indusu – wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej – porównuje pismo obrazkowe i alfabetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym – wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna – opisuje rolę wielkich rzek w rozwoju rolnictwa, handlu i komunikacji – przedstawia strukturę społeczną Egiptu – podaje przykłady bogów i charakteryzuje wierzenia Egipcjan – opisuje główne etapy historii Izraelitów – charakteryzuje judaizm – opisuje system kastowy w Indiach - przyporządkowuje różne rodzaje pisma do cywilizacji, które je stworzyły – wyjaśnia wpływ warunków naturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia – wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej – objaśnia różnicę między prawem zwyczajowym a skodyfikowanym – wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny – wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem – charakteryzuje rolę Jedwabnego Szlaku w 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje kierunki ewolucji człowieka – porównuje poziom cywilizacyjny ludzi w różnych epokach – wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii – opisuje etapy pochówku faraonów – charakteryzuje najbardziej znane przykłady sztuki egipskiej – podaje przykład synagogi we współczesnej Polsce – podaje przykłady narodów, które posługują się pismem sięgającym tradycją do pisma greckiego oraz do
--	--	--	---	--	---

<p>- rozróżnianie w narracji historycznej warstwy informacyjnej, wyjaśniającej i oceniającej</p> <p>- dostrzeganie potrzeby poznawania przeszłości dla zrozumienia procesów zachodzących we współczesności - objaśnianie związków przyczynowo - skutkowych, analizowanie zjawisk i procesów historycznych - konstruowanie ciągów narracyjnych przy wykorzystaniu zdobytych informacji źródłowych - posługiwanie się pojęciami historycznymi i wyjaśnianie ich znaczenia - tworzenie krótkich i długich wypowiedzi - przedstawianie argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych</p>	<p>życie w nim na przykładzie Aten – przy pomocy nauczyciela przedstawia cele i charakter wychowania spartańskiego – przy pomocy nauczyciela charakteryzuje najważniejszych bogów greckich – przy pomocy nauczyciela opisuje, jak narodził się teatr grecki i jakie było jego znaczenie dla Hellenów – uzasadnia, dlaczego Aleksandra nazwano „Wielkim” – wskazuje na mapie: Rzym – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca – przedstawia wygląd i uzbrojenie rzymskiego legionisty – przy pomocy nauczyciela przedstawia warunki życia oraz rozrywki dawnych mieszkańców Rzymu - zna podstawowe dokonania starożytnych Rzymian</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu demokracja i charakteryzuje demokrację ateńską – wyjaśnia, dlaczego Spartan uważano za najlepszych wojowników greckich – przedstawia wierzenia starożytnych Greków – wskazuje na mapie: górę Olimp, Troję – wyjaśnia, kim był Homer – wskazuje różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji – opisuje dokonania Filipa II i Aleksandra Macedońskiego (Wielkiego) – omawia dokonania Gajusza Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta – omawia etapy powstawania Imperium Rzymskiego – wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami życia się</p>	<p>Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis)</p> <p>– wyjaśnia, kim był Perykles</p> <p>– charakteryzuje ustrój i społeczeństwo starożytnej Sparty</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg wojen grecko-perskich</p> <p>– charakteryzuje najważniejszych bogów greckich</p> <p>– omawia różne mity greckie</p> <p>– przedstawia treść Iliady i Odysei</p> <p>– opisuje charakter i cele antycznego teatru</p> <p>– przedstawia dokonania nauki greckiej</p> <p>– objaśnia, czym jest filozofia, i przedstawia jej najwybitniejszych przedstawicieli</p> <p>– wyjaśnia charakter kultury hellenistycznej</p> <p>– przedstawia skutki podbojów Aleksandra</p> <p>– charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej i jej główne organy władzy</p> <p>– opisuje przyczyny podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Rzym był nazywany</p>	<p>kontaktach między Wschodem a Zachodem</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób pismo obrazkowe przekształciło się w klinowe</p> <p>– wskazuje podobieństwa i różnice między demokracją ateńską a współczesną demokracją parlamentarną</p> <p>– opisuje, w jaki sposób walczyli starożytni Grecy</p> <p>– wyjaśnia genezę biegów maratońskich</p> <p>– tłumaczy znaczenie zwrotu: wrócić z tarczą lub na tarczy</p> <p>– opisuje wybrane miejsca kultu starożytnych Greków</p> <p>– omawia znaczenie wyroczni w życiu starożytnych Greków</p> <p>– przedstawia współczesną tradycję igrzysk olimpijskich</p> <p>– porównuje igrzyska antyczne ze współczesnymi</p> <p>– omawia znaczenie Biblioteki Aleksandryjskiej</p>	<p>łaciny</p> <p>– charakteryzuje buddyzm</p> <p>– opowiada o filozofii Konfucjusza</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób kultura grecka rozprzestrzeniła się w basenie Morza Śródziemnego</p> <p>– porównuje ustroje Aten i Sparty</p> <p>– opisuje przebieg bitwy pod Termopilami i ocenia postać króla Leonidasa</p> <p>– wyjaśnia nawiązujące do mitologii związki frazeologiczne (frazeologizmy mitologiczne): objęcia Morfeusza, stajnia Augiasza, syzyfowa praca, męki Tantalosa, nić Ariadny</p> <p>– opisuje archeologiczne poszukiwania mitycznej Troi</p> <p>– charakteryzuje rolę kultury w życiu społecznym</p> <p>– przybliża postać i dokonania Archimedesa</p> <p>– podaje przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę</p>
---	--	---	--	--	---

	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>apostołowie, Jezus z Nazaretu, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>ikona, freski, mozaika</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela wskazuje podstawowe różnice między chrześcijaństwem a islamem</p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego Karol otrzymał przydomek „Wielki”</p> <p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>prawosławie, ekskomunika</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, na</p>	<p>opiekowały</p> <p>– wyjaśnia powiedzenie: Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</p> <p>– omawia nauki Jezusa z Nazaretu oraz dokonania świętego Piotra, świętego Pawła z Tarsu i Konstantyna Wielkiego</p> <p>– tłumaczy, dlaczego Konstantynopol zaczęto określać Nowym Rzymem</p> <p>– omawia najważniejsze zasady wiary muzułmanów</p> <p>– wskazuje na mapie: zasięg terytorialny państwa Franków w czasach Karola Wielkiego, Akwizgran i Rzym</p> <p>– wyjaśnia konsekwencje ekskomuniki cesarza i opisuje ukorzenie się cesarza Henryka IV w Canossie</p> <p>– wyjaśnia przyczyny ogłoszenia krucjaty</p> <p>– omawia skutki pierwszej krucjaty</p> <p>– przedstawia, jak</p>	<p>Wiecznym Miastem</p> <p>– omawia najwybitniejsze dzieła sztuki i architektury rzymskiej</p> <p>– wyjaśnia, czym różni się chrześcijaństwo od judaizmu</p> <p>– charakteryzuje styl bizantyjski w sztuce</p> <p>– podaje przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego</p> <p>– przedstawia postać i działalność Mahometa</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób władzę w państwie Franków przejęła dynastia Karolingów</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki wielkiej schizmy wschodniej</p> <p>– wyjaśnia, czym są religie, a czym wyznania religijne</p> <p>– przedstawia zakony templariuszy, joannitów i Krzyżaków oraz ich zadania</p> <p>– omawia różnice pomiędzy społeczeństwem stanowym a współczesnym</p> <p>– opisuje życie codzienne rycerstwa</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegały lokacje miast i wsi</p>	<p>– omawia przyczyny oraz okoliczności upadku republiki rzymskiej</p> <p>– wymienia korzyści oraz zagrożenia funkcjonowania państwa o rozległym terytorium</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego cesarze rzymscy starali się kierować zawołaniem ludu: chleba i igrzysk!</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego dobra sieć drogowa jest ważna dla funkcjonowania każdego państwa</p> <p>– wyjaśnia związki między judaizmem a chrześcijaństwem</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób położenie geograficzne wpłynęło na bogactwo Konstantynopola</p> <p>– wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem a islamem</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do utworzenia Rzeszy Niemieckiej</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał spór o</p>	<p>– przedstawia siedem cudów świata</p> <p>– wyjaśnia różnice w rozumieniu terminu republika przez Rzymian i współcześnie</p> <p>– przedstawia postać Hannibala i wojny punickie</p> <p>– pokazuje przykłady romanizacji we współczesnej Europie</p> <p>– przedstawia pozostałości Pompejów i Herkulanum jako źródła wiedzy o życiu codziennym w starożytności</p> <p>– opisuje wpływ prawa rzymskiego na współczesne prawo europejskie</p> <p>– przedstawia dzieje wybranego świętego (na przykład swojego patrona)</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na chrześcijaństwo miał podział Rzymu na część zachodnią i wschodnią</p> <p>– wyjaśnia, jak zmieniło się nastawienie części muzułmanów do innych kultur w średniowieczu i współcześnie</p> <p>– wyjaśnia skąd pochodzi polskie słowo</p>
--	--	--	---	--	--

	<p>czym polegała drabina feudal</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje uzbrojenie rycerzy – porównuje życie codzienne mieszkańców średniowiecznych miast i wsi – przy pomocy nauczyciela omawia życie w średniowiecznym klasztorze i jego organizację – wymienia różne dziedziny sztuki średniowiecznej – przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd osady w Biskupinie – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, skąd pochodzi nazwa „Polska” – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego - przy pomocy nauczyciela omawia sytuację państwa polskiego po śmierci 	<p>wyglądał hołd lenny</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje ideał rycerza średniowiecznego – wyjaśnia, kto mógł zostać rycerzem – opisuje, gdzie i w jaki sposób tworzyły się miasta – charakteryzuje stan duchowny w średniowieczu – wyjaśnia, czym była i jakie zadania spełniała biblia pauperum – charakteryzuje wierzenia Słowian – wskazuje na mapie: rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich – opisuje zasługi Mieszka I i Dobrawy – opisuje misję świętego Wojciecha do pogańskich Prusów – wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem – wskazuje na mapie: państwo Bolesława Krzywoustego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegała trójpolówka – przedstawia najważniejsze zakony średniowieczne – charakteryzuje styl romański – omawia cechy stylu gotyckiego – przedstawia najstarsze państwa słowiańskie – przedstawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I – wyjaśnia skutki chrztu Mieszka I – przedstawia przebieg i znaczenie zjazdu w Gnieźnie – przedstawia skutki kryzysu państwa polskiego – przedstawia przebieg konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem – przedstawia charakter drużyny książęcej – omawia skutki rozbicia dzielnicowego – opisuje kolonizację na ziemiach polskich - przedstawia próby zjednoczenia Polski przez książąt śląskich oraz Przemysła - charakteryzuje reformy Kazimierza Wielkiego 	<p>inwestyturę</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia okoliczności zlikwidowania zakonu templariuszy – wyjaśnia, które stany były uprzywilejowane – przedstawia historię najświetniejszego polskiego rycerza Zawiszy Czarnego z Garbowa – opisuje wybrany średniowieczny zabytek mieszczański w Polsce – porównuje zakony kontemplacyjne i zakony żebracze – porównuje styl gotycki i romański – podaje przykłady tradycji pogańskich zachowanych do czasów współczesnych – uzasadnia twierdzenie, że przyjęcie chrztu przez Mieszka I należało do najważniejszych wydarzeń w dziejach Polski – wyjaśnia znaczenie utworzenia niezależnego Kościoła w państwie polskim – opisuje sytuację międzynarodową w okresie rządów 	<p>„król”</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności utworzenia Państwa Kościelnego – przedstawia informacje, które z zakonów rycerskich funkcjonują współcześnie i jaka obecnie jest ich rola – wyjaśnia, kim byli w Europie Zachodniej hrabiowie i baronowie – przedstawia literackie ideały rycerskie: hrabiego Rolanda, króla Artura i rycerzy Okrągłego Stołu – przedstawia historie i okoliczności założenia najstarszych miast w regionie – znajduje i przedstawia informacje o najstarszych polskich kronikarzach: Gallu Anonimie i Wincentym Kadłubku – znajduje i przedstawia informacje o średniowiecznych świątyniach w swoim regionie – przedstawia współczesne konsekwencje wynikające dla krajów słowiańskich z przyjęcia
--	--	--	---	--	---

	<p>Bolesława Chrobrego</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia wygląd i budowę średniowiecznego grodu – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, jakie były przyczyny wewnętrznych walk między książętami piastowskimi – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>starosta</i>, <i>Szczerbiec</i> – przy pomocy nauczyciela tłumaczy, co zdecydowało o przyznaniu Kazimierzowi przydomka „Wielki” – przy pomocy nauczyciela opisuje przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego dla Polski ważne stało się odzyskanie dostępu do morza – przy pomocy nauczyciela posługuje 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zakres władzy panującego w państwie pierwszych Piastów – charakteryzuje państwo polskie podczas rozbicia dzielnicowego – wskazuje na mapie: granice państwa polskiego za panowania Władysława Łokietka, ziemie utracone na rzecz Krzyżaków – wskazuje na mapie: granice monarchii Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej - charakteryzuje rządy Kazimierza Jagiellończyka – przedstawia sejm walny oraz jego skład 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia postanowienia unii w Krewie – przedstawia postanowienia pokoju w Toruniu – przedstawia okoliczności zawarcia unii polsko-węgierskiej – przedstawia najważniejsze przywileje szlacheckie – wyjaśnia znaczenie konstytucji <i>Nihil novi</i> 	<p>Bolesława Śmiałego</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę Bolesława wobec brata – wyjaśnia zasadę senioratu – wyjaśnia, czym się różnił wojownik drużyny od rycerza – przedstawia historię zakonu krzyżackiego – wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu kraju odegrał Kościół katolicki – wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki za najważniejsze uznał reformy wewnętrzne państwa – charakteryzuje stanowisko polskiej delegacji na soborze w Konstancji – porównuje postanowienia I i II pokoju toruńskiego – tłumaczy różnice między monarchią patrymonialną a stanową 	<p>chrześcijaństwa w obrządku greckim lub łacińskim</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia dokument <i>Dagome iudex</i> i jego wartość jako źródła historycznego – wskazuje pozytywne i negatywne skutki polityki prowadzonej przez Bolesława Chrobrego – ocenia dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego – przedstawia postać Galla Anonima – wskazuje przykłady nazw miejscowości, które mogły w średniowieczu pełnić funkcję osad służebnych – przedstawia dynastię panującą na Pomorzu Gdańskim w okresie rozbicia dzielnicowego – przedstawia wyobrażenie na temat świętego Stanisława jako patrona zjednoczenia kraju – przedstawia cele oraz konsekwencje układu dynastycznego zawartego przez Kazimierza Wielkiego z Węgrami
--	--	--	---	---	--

	się terminami: <i>szlachta, sejm walny, izba poselska, senat</i>				– uzasadnia twierdzenie, że poglądy Pawła Włodkowica na temat wojen religijnych są aktualne także dzisiaj – przedstawia Jana Długosza jako historyka i wychowawcę przyszłych królów Polski – ocenia, jakie szanse i jakie zagrożenie niesło za sobą zwiększenie wpływu szlachty na władzę
--	--	--	--	--	---

Wymagania edukacyjne z historii dla klasy 6

- przyporządkowuje fakty historyczne datom - dostrzega związki teraźniejszości z przeszłością - odpowiada na proste pytania postawione do tekstu źródłowego, planu, mapy, ilustracji - pozyskuje informacje z różnych źródeł oraz selekcjonuje je i porządkuje - stawia pytania dotyczące przyczyn i skutków analizowanych wydarzeń historycznych i współczesnych - tworzy krótką wypowiedź o postaci i wydarzeniu	- wie, że „Mazurek Dąbrowskiego” jest jednym z polskich symboli narodowych - podaje datę wybuchu powstania listopadowego - podaje datę wybuchu powstania styczniowego i określa czas trwania - przedstawia cele, jakie przyświecały powstańcom listopadowym i styczniowym - zaznacza na osi czasu daty: 1795, 1797, 1807	?	?	?	?
---	--	---	---	---	---

<p>historycznym, posługując się poznanymi pojęciami</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia własne stanowisko i próbuje je uzasadnić - uczeń ma nawyk dociekania w kontekście społecznym – zadaje pytania „dlaczego tak jest, jak jest?” i czy mogłoby być inaczej?” oraz próbuje odpowiedzieć na te pytania - uczeń współpracuje z innymi – planuje, dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich 					
Wymagania edukacyjne z historii dla klasy 7					
<p>-Odróżnianie przeszłości, teraźniejszości i przyszłości</p> <p>-Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie oraz porządkowanie ich i ustalanie związków przyczynowo skutkowych</p> <p>-Dostrzeganie zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłości w rozwoju kulturowym</p> <p>-Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł, próba wyciągnięcia z nich wniosków</p> <p>-Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: restauracja, legitymizm, równowaga europejska, rewolucja przemysłowa, Wiosna Ludów</p> <p>– zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815), Wiosny Ludów (1848-1849)</p> <p>– wskazuje na mapie państwa, w których wybuchła Wiosna Ludów;</p> <p>– wymienia przyczyny Wiosny Ludów</p> <p>– zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: abdykacja, Święte Przymierze, rewolucja</p> <p>– zna daty: bitwy pod Waterloo, podpisania aktu Świętego Przymierza</p> <p>– prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego</p> <p>– przedstawia decyzje kongresu dotyczące ziem polskich</p> <p>– przedstawia przyczyny i przejawy walki z ładem wiedeńskim</p> <p>– identyfikuje najważniejsze postacie</p> <p>– wymienia przykłady</p>	<p>– identyfikuje najważniejsze postacie</p> <p>– wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w.</p> <p>– zna daty: uzyskania niepodległości przez Grecję, powstania w Belgii, wojny krymskiej (1853–1856)</p> <p>– wskazuje na mapie państwa, w których w latach 1815–1847 wybuchły rewolucje i powstania narodowe oraz państwa zaangażowane w wojnę krymską</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu protektorat,</p>	<p>– identyfikuje najważniejsze postacie,</p> <p>– wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim oraz państwa Świętego Przymierza</p> <p>– przedstawia cele i działalność Świętego Przymierza</p> <p>– przedstawia gospodarcze i społeczne skutki industrializacji</p> <p>– porównuje sytuację gospodarczą i kulturalną ziem</p>	<p>– ocenia zasady, w oparciu o które stworzono ład wiedeński</p> <p>– ocenia działalność Świętego Przymierza</p> <p>- ocenia gospodarcze i społeczne skutki rozwoju przemysłu w XIX w.</p> <p>– ocenia znaczenie Wiosny Ludów dla państw i narodów europejskich</p> <p>– ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków w zaborze pruskim i austriackim</p> <p>– wymienia wady i zalety ustroju Królestwa</p>

<p>historycznych przy wykorzystaniu map i planów w różnych skalach -Rozróżnianie w narracji historycznej warstwy informacyjnej, wyjaśniającej i oceniającej -Objaśnianie związków przyczynowo – skutkowych, analizowanie zjawisk i procesów historycznych -Dostrzeganie potrzeby poznawania przeszłości dla zrozumienia procesów zachodzących we współczesności -Konstruowanie ciągów narracyjnych przy wykorzystaniu zdobytych informacji źródłowych -Posługiwanie się pojęciami historycznymi i wyjaśnianie ich znaczenia -Przedstawianie argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych -Tworzenie krótkich i długich wypowiedzi</p>	<p>Miasta Krakowa (1815) – wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim – zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830), wojny polsko–rosyjskiej (1831), powstania krakowskiego, rabacji galicyjskiej i Wiosny Ludów na ziemiach polskich - identyfikuje najważniejsze postaci – zna datę wojny secesyjnej, zjednoczenia Włoch i Niemiec – identyfikuje najważniejsze postaci procesów zjednoczeniowych oraz wojny domowej w USA - wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowie XIX w. – kojarzy najważniejsze terminy – zna daty najważniejszych wydarzeń – identyfikuje kluczowe postaci – przedstawia postawy Polaków wobec germanizacji i rusyfikacji</p>	<p>organizacji spiskowych i ich cele – wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego – wymienia główne obozy polityczne powstałe na emigracji – zna daty: powstania wielkopolskiego – wyjaśnia znaczenie najważniejszych terminów – identyfikuje najważniejsze postaci - wymienia najważniejsze ideologie i ruchy społeczno-polityczne II połowy XIX w. - wymienia najważniejsze odkrycia naukowe przełomu wieków oraz ich twórców - wymienia największe potęgi kolonialne – wyjaśnia znaczenie najważniejszych terminów, identyfikuje najważniejsze postaci – wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej – wyjaśnia, na czym polegała autonomia galicyjska</p>	<p>katorga, amnestia, emisariusz – wskazuje na mapie tereny objęte rabacją galicyjską – wyjaśnia, w jakich okolicznościach wybuchło powstanie krakowskie – charakteryzuje wkład Polaków w wydarzenia Wiosny Ludów w Europie – omawia przyczyny podziału Stanów Zjednoczonych na Północ i Południe – opisuje przebieg wojny secesyjnej - dostrzega podobieństwa między procesami zjednoczeniowymi Niemiec oraz Włoch – wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji pod koniec XIX w. – wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych - krótko charakteryzuje najważniejsze ideologie i zjawiska społeczno-polityczne II poł. XIX w. wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w</p>	<p>polskich pod zaborami – opisuje okoliczności powstania organizacji spiskowych - porównuje programy ugrupowań politycznych Wielkiej Emigracji - wie czym była praca organiczna, potrafi wymienić jej przedstawicieli - charakteryzuje twórczość czołowych romantyków - porównuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa - omawia najważniejsze etapy procesów zjednoczeniowych - identyfikuje postaci architektów najważniejszych wydarzeń – charakteryzuje kolonialne imperium Wielkiej Brytanii - wyjaśnia w jaki sposób zmiany społeczne i polityczne wpłynęły na życie ludzi – wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje patriotyczne w</p>	<p>Polskiego – ocenia postawy wodzów powstania listopadowego – ocenia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia – ocenia działalność Polaków na emigracji - ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków po upadku powstania listopadowego - ocenia wpływ romantyzmu na niepodległościowe postawy Polaków – ocenia skutki wojny secesyjnej – dostrzega najważniejsze podobieństwa i różnice w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec – ocenia politykę mocarstw kolonialnych wobec podbitych ludów i państw – porównuje systemy ustrojowe w XIX–wiecznej Europie – ocenia następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego – ocenia postawy społeczeństwa polskiego wobec polityki</p>
---	--	---	---	---	--

	<p>- potrafi wymienić najważniejsze partie polityczne na ziemiach polskich i ich przedstawicieli</p> <p>- wymienia najważniejsze orientacje polskiej polityki w obliczu I wojny światowej</p> <p>- wymienia najwybitniejszych przedstawicieli polskiego pozytywizmu</p> <p>- kojarzy znaczenie najważniejszych terminów: trójprzymierze, państwa centralne, trójporozumienie ententa, rewolucja, bolszewicy, traktat wersalski</p> <p>- zna najważniejsze daty: 1914-1918, 1917</p> <p>- wskazuje na mapie państwa trójprzymierza i trójporozumienia</p> <p>- wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej</p> <p>- wymienia najważniejsze polskie formacje zbrojne walczące w wojnie</p> <p>- identyfikuje postacie:</p>	<p>- zna ogólny charakter działań powstańczych</p> <p>- podaje przykłady represji popowstańczych wobec Polaków</p> <p>- dostrzega odmienność autonomii galicyjskiej</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury</p> <p>- wyjaśnia znaczenie najważniejszych terminów</p> <p>- wskazuje na mapie państwa, które były głównymi uczestnikami wojny</p> <p>- omawia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami</p> <p>- przedstawia przejawy rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach</p> <p>- zna kluczowe daty</p> <p>- przedstawia okoliczności wybuchu Wielkiej Wojny</p> <p>- wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni</p> <p>- zna najważniejsze efekty rewolucji lutowej i październikowej w Rosji</p> <p>- zna najważniejsze dokumenty i fakty</p>	<p>- wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między „czerwonymi” i „białymi”</p> <p>- wskazuje na mapie zasięg działań powstańczych, tereny objęte działaniami dużych grup powstańczych</p> <p>- wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska</p> <p>- charakteryzuje proces rusyfikacji i germanizacji</p> <p>- charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegał proces asymilacji Żydów i jakie były jego skutki</p> <p>- wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami</p> <p>- wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw w drugiej połowie XIX i na początku XX w.</p> <p>- opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i</p>	<p>przededniu wybuchu powstania</p> <p>- porównuje programy polityczne „czerwonych” i „białych”</p> <p>- przedstawia sposób organizacji konspiracyjnego państwa polskiego w czasie powstania styczniowego</p> <p>- porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów</p> <p>- porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r.</p> <p>- wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany światopoglądowe miała klęska powstania styczniowego</p> <p>- przedstawia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie</p> <p>- opisuje sytuację na Bałkanach w drugiej połowie XIX w.</p> <p>- wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro-Węgrzech</p>	<p>zaborców</p> <p>- ocenia postawy Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji</p> <p>- ocenia znaczenie autonomii galicyjskiej dla rozwoju polskiego życia narodowego</p> <p>- ocenia postawy Polaków w przededniu nadciągającego konfliktu międzynarodowego</p> <p>- charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w.</p> <p>- ocenia skuteczność tworzenia literatury i malarstwa ku pokrzepieniu</p> <p>- porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim</p> <p>- ocenia sposób traktowania ziem polskich przez zaborców w czasie I wojny światowej</p> <p>- ocenia wkład Legionów Polskich w odzyskanie niepodległości przez Polaków</p> <p>- charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji</p> <p>- ocenia skutki</p>
--	--	---	---	--	---

	<p>Józefa Piłsudskiego, – rozumie znaczenie terminów: Wielka Czwórka, Liga Narodów, faszyzm, nazizm, komunizm – zna najważniejsze daty: podpisania traktatu wersalskiego powstania Ligi Narodów – wskazuje na mapie państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim – identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera, Józefa Stalina - wymienia najważniejsze skutki I wojny światowej – wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch – zna kluczowe daty: (11 XI 1918), 1920, 1926 – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego - wymienia sposoby kształtowania granic polski po wojnie - wymienia polskie konstytucje - wie kto dokonał zamachu majowego – przedstawia</p>	<p>związane ze sprawą polską w czasie wojny – wyjaśnia znaczenie kluczowych terminów: demilitaryzacja, ład wersalski, czarny czwartek, New Deal – zna kluczowe daty: obrad konferencji paryskiej (XI 1918–VI 1919), układu w Locarno (1925), wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów – wskazuje na mapie Europy państwa demokratyczne, totalitarne i autorytarne – zna okoliczności przejęcia władzy przez Benita Mussoliniego i Adolfa Hitlera – przedstawia sposoby łamania przez Niemcy postanowień traktatu wersalskiego - wymienia charakterystyczne cechy państwa komunistycznego – wyjaśnia znaczenie terminu Tymczasowy Naczelnik Państwa – identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego</p>	<p>trójporozumienia – przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych – wyjaśnia, jakie znaczenie dla sprawy niepodległości Polski miała działalność J. Piłsudskiego, R. Dmowskiego i Paderewskiego – omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej – omawia udział delegacji polskiej na konferencji wersalskiej – wyjaśnia znaczenie terminów: plebiscyt, mały traktat wersalski – wskazuje na mapie zmiany terytorialne wynikające z traktatu wersalskiego – charakteryzuje układ sił w powojennej Europie – przedstawia zasady, na jakich opierał się ład wersalski – charakteryzuje działalność Ligi Narodów – wskazuje przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego – omawia skutki</p>	<p>– opisuje przebieg walk na froncie zachodnim – przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech – opisuje przebieg działań wojennych na froncie wschodnim – omawia przebieg rewolucji lutowej i październikowej – zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934) wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu wersalskiego odegrał układ w Locarno – omawia przyczyny popularności faszystów we Włoszech i nazistów w Niemczech – wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy – charakteryzuje politykę gospodarczą w Rosji Sowieckiej po zakończeniu I wojny światowej – wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów</p>	<p>przewrotu bolszewickiego dla Rosji i Europy – ocenia, jakie znaczenie dla Polaków miał Akt 5 listopada i program pokojowy prezydenta Wilsona – ocenia skuteczność funkcjonowania ładu wersalskiego – ocenia wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na sytuację polityczną w Europie – wyjaśnia, dlaczego w Europie zyskały popularność rządy autorytarne – ocenia zbrodniczą politykę nazistów do 1939 r. – ocenia wpływ polityki prowadzonej przez Benita Mussoliniego i Adolfa Hitlera na życie obywateli – ocenia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie po zakończeniu I wojny światowej – ocenia postawę polityków państw zachodnich na konferencji w Monachium – ocenia skutki polityki</p>
--	--	--	---	---	---

	<p>najważniejsze osiągnięcia kultury i gospodarki polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia skład narodowościowy polskiego społeczeństwa w okresie międzywojennym - wie kto i kiedy zawarł pakt Ribbentrop-Mołotow 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne ośrodki władzy po odzyskaniu niepodległości - wymienia sposoby kształtowania się granic państwowych, wie gdzie były plebiscyty, powstania, wojna - wymienia kluczowe osiągnięcia gospodarcze i kulturalne - wymienia najważniejszych przedstawicieli polskiej kultury międzywojennej 	<p>wielkiego kryzysu gospodarczego</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia sytuację Niemiec po zakończeniu I wojny światowej - wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli - omawia okoliczności przejęcia władzy przez Józefa Stalina - wyjaśnia znaczenie kluczowych pojęć - zna kluczowe daty, - wymienia i charakteryzuje najważniejsze postaci - wskazuje na mapie tereny objęte plebiscytami i wojnami z Rosją i Ukrainą - przedstawia przejawy kryzysu rządów parlamentarnych - charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926 - ogólnie porównuje obie konstytucje: marcową i kwietniową - przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości - opisuje sytuację społeczną Polski w 	<p>na społeczeństwo w dwudziestoleciu</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934) - wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu wersalskiego odegrał układ w Locarno - omawia przyczyny popularności faszystów we Włoszech i nazistów w Niemczech - wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy - charakteryzuje politykę gospodarczą w Rosji Sowieckiej po zakończeniu I wojny światowej - wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestoleciu międzywojennym - wyjaśnia wpływ polityki appeasementu na politykę zagraniczną Niemiec - przedstawia założenia programowe pierwszych ośrodków władzy 	<p>appeasementu dla Europy</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenia polityczne starania Polaków w przededniu odzyskania niepodległości - ocenia rolę, jaką odegrał Józef Piłsudski w momencie odzyskania niepodległości - ocenia postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości ze strony bolszewików - ocenia przyczyny klęski Polski w plebiscycie na Warmii, Mazurach i Powiślu - ocenia postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska - ocenia pozycję ustrojową Naczelnika Państwa - ocenia rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926 - charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian politycznych w Europie - ocenia sukcesy gospodarcze i jej architektów - ocenia politykę państwa wobec mniejszości narodowych
--	--	---	--	--	--

			<p>międzywojennej Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej – opisuje polską politykę zagraniczną w latach 30. XX w. – przedstawia okoliczności zawarcia paktu Ribbentrop—Mołotow 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego pod koniec 1918 i 1 1919 r. – omawia okoliczności podjęcia przez wojska polskie wyprawy kijowskiej i jej skutki – przedstawia proces kształtowania się zachodniej i północnej granicy państwa polskiego – charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej – wyjaśnia wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej – porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej – przedstawia działania podjęte w celu modernizacji gospodarki Polski w dwudziestoleciu międzywojennym – wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze II Rzeczypospolitej – ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym – ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej – ocenia postawę społeczeństwa polskiego wobec żądań niemieckich
--	--	--	---	--	--

				Polski miały układy w Rapallo i Locarno – wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały polsko-radziecki traktat o nieagresji i polsko-niemiecka deklaracja o niestosowaniu przemocy	
Wymagania edukacyjne z historii dla klasy 8					

4. Zasady oceniania i pracy z uczniem o obniżonych możliwościach edukacyjnych:

a) Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych u uczniów ze stwierdzoną dysleksją (dysgrafią, dysortografią):

- wydłużenie czasu pracy
- ograniczenie tekstu do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek;
- preferowanie wypowiedzi ustnych
- unikanie wyrywania dziecka do odpowiedzi (możliwe wcześniejsze uprzedzenie ucznia, że będzie pytany)
- akceptowanie pisma drukowanego

b) Sposoby dostosowania wymagań u uczniów o inteligencji niższej niż przeciętna:

- wypisać z danego tematu kilka podstawowych pytań, na które uczeń powinien znaleźć odpowiedź czytając dany materiał (przy odpytywaniu prosić o udzielenie na nie odpowiedzi)
- podobnie postępować przy powtórkach
- wydłużyć czas pracy
- dzielić materiał na małe części

c) Sposoby dostosowania wymagań do pracy z uczniem zdolnym:

- stosować różne metody nauczania (aktywizujące)
- indywidualizować pracę z uczniem jednocześnie nie alienując go (przygotowanie do konkursów , olimpiad)
- zachęcać do samokształcenia, samooceny i samokontroli
- umożliwiać samorealizację (własne projekty, twórczość własna)
- zachęcać do udziału w zajęciach dodatkowych
- promować ucznia i jego osiągnięcia na terenie szkoły i poza nią
- umożliwić prowadzenie przez uczniów fragmentów lekcji
- polecać odpowiednią lekturę

d) Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych u uczniów z zespołem Aspergera:

- zachowywanie schematu pracy na lekcjach i stałości działań (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć)
- trzymanie się tego, co jest przewidziane do realizacji. W sytuacji zmiany w planach konieczne jest uspokojenie i uprzedzenie ucznia o planowanych zmianach.
 - eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych);
 - zwrócenie uwagi na możliwą nadwrażliwość ucznia na niektóre bodźce i odpowiednie reagowanie (np. nadwrażliwość słuchowa - zniżanie tonu głosu podczas rozmowy, wzrokowa - tworzenie stonowanych dekoracji w klasie itp.);
 - kierowanie poleceń indywidualnie do ucznia, zwracanie się do niego po imieniu;
 - robienie przerw między wypowiedzianymi zdaniami, tak by dać uczniowi możliwość ich przetworzenia;
 - powtarzanie polecenia, sprawdzanie stopnia jego zrozumienia;
 - nie przekazywanie zbyt wielu informacji, a gdy chodzi o polecenia, to wystarczy jedno, co da pewność jego wykonania przez ucznia (dla pewności, można poprosić, aby opisał je własnymi słowami);
 - podawanie jasnych instrukcji przedstawianie nowych pojęć lub materiału abstrakcyjnego w sposób możliwie najbardziej konkretny, popieranie ich tekstem pisanym, obrazem, ilustracją, filmem;

- w razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczonego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych;
- dzielenie zadania na wieloetapowe krótsze części;
- odpytywanie ucznia w pierwszej kolejności;

e) Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych u uczniów z ADHD:

- posadzić ucznia blisko biurka nauczyciela z dala od miejsc , które mogą go rozproszyć (okna, drzwi)
- używać krótkich komunikatów: "otwórz zeszyt", " spakuj książki" itp.
- powtarzać polecenia krótko i czytelnie
- sprawdzać, czy uczeń wykonał jedno polecenie, a dopiero potem wydać następne
- często nawiązywać kontakt wzrokowy rozbijać duże zdania na mniejsze
- przypominać o terminowych zadaniach
- w miarę potrzeb dopilnować, aby uczeń kończąc zajęcia miał: sporządzoną notatkę z lekcji (nie musi być ona pełna, ale powinna zawierać najistotniejsze treści), zapisaną informację o pracy domowej.

f) Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych u uczniów z autyzmem:

- zminimalizowanie lub całkowite wyeliminowanie elementów rozpraszających;
- posadzenie ucznia blisko nauczyciela;
- zachowanie schematu pracy i stałości działań edukacyjnych (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć);
- wyraźne zaznaczanie końca określonej aktywności, zabawy, zadania, zanim przejdzie się do następnych;
- kierowanie poleceń indywidualnie do dziecka. Zwracanie się do niego po imieniu. Właściwe używanie zaimków osobowych Ja i Ty;
- podczas rozmowy używanie prostego i jednoznacznego języka;
- popieranie informacji słownej gestami, mimikę;
- uzupełnianie rysunkiem, zdjęciem, filmem lub modelem przekazywanych podczas lekcji treści abstrakcyjnych;
- wydłużanie czasu przeznaczonego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych; - dzielenie trudniejszego lub dłuższego zadania na kilka części;

- w sytuacji wzburzenia lub zdenerwowania umożliwienie pobytu w spokojnym, cichym miejscu np. bibliotece, gabinecie pedagoga;
- ignorowanie i nie reagowanie na zachowania prowokacyjne (np. płacz, plucie, krzyk). Dziecko powinno wykonać wyznaczone zadanie pomimo takich zachowań;
- częste przypominanie o normach i zasadach funkcjonowania społecznego oraz chwalenie i nagradzanie za ich przestrzeganie;
- nie zadawanie pytań "dlaczego to zrobiłeś", ale opisywanie co nam się nie podoba w zachowaniu, czego oczekujemy i nazwanie emocji;